

Nr 5.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om förhöjd pension åt t. f. banbiträdet M. Tengberg.

I två till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena under nr 45 i första kammaren av herr *Anderberg* och den andra under nr 42 i andra kammaren av herr *Andersson* i Munkaljungby, hemställes, »att riksdagen måtte besluta, att t. f. banbiträdet *Mauritz Tengberg* i Åstorp vid avgång ur tjänst måtte erhålla pension enligt 15 löneklassen».

Av handlingarna i ärendet inhämtas följande.

Tengberg, som är född den 17 februari 1887, anställdes vid f. d. Hälsingborg—Hässleholms järnvägar den 5 april 1904 och befordrades till ordinarie reparationsförman den 1 april 1924. Han övergick i samband med statens övertagande av nämnda järnväg den 1 juli 1940 till statens järnvägar, där han erhöll anställning såsom ordinarie banvakt från och med den 1 januari 1941 med placering i dåvarande lönegraden A 5. *Tengberg*, som i sin tidigare anställning varit delaktig i Understödsföreningen Hälsingborg—Hässleholms järnvägars pensions- samt änke- och pupillkassa, blev jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 500) angående reglering av pensionsförhållandena för vissa anställningshavare och pensionärer vid statens järnvägar m. fl. underkastad 1941 års allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen räknat från och med den 1 juli 1945. Fr. o. m. den 1 juli 1947 har *Tengberg* såsom befattningshavare i lönegraden Ca 9 blivit underkastad 1947 års allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen.

I en den 27 september 1945 dagtecknad, till järnvägsstyrelsen ställd skrift anförde *Tengberg* i huvudsak följande. I egenskap av arbetsförman vid den enskilda järnvägen hade han uppburit ett särskilt förmansarvode av 250 kronor för år, å vilket arvode beräknats pensionsavdrag. Vid övergången till statens järnvägar hade han berättigats att utöver avlöning enligt den lönegrad, vartill hans befattning hörde, erhålla s. k. parenteslön (härmed förstås personligt lönetillägg högst med sådant belopp, att de sammanlagda löneförmånerna motsvara avlöningen i slutlöneklassen i en lönegrad, för vilken tjänstepensionsunderlaget är högre än för den lönegrad, vartill befattningshavarens tjänst är hänförd; har tjänstemannen tillerkänts sådant lönetillägg, skall han jämlikt 2 § 2 mom. kungörelsen den 29 juni 1945 [nr 500] i fråga om tjänstepensionsunderlag icke hänföras till lägre lönegrad än den, efter vilken avlöning sålunda må åtnjutas). I anslutning till det anförda hemställde *Tengberg*, att han i fråga om pensionsunderlag

Bihang till riksdagens protokoll 1949. 8 saml. Nr 5.

måtte hänföras till åtminstone dåvarande lönegraden A 7 (nuvarande lönegraden Ca 11; slutlöneklass 14).

Genom beslut den 31 oktober 1945 avslog *järnvägsstyrelsen* Tengbergs framställning, enär han enligt bilaga C till avtal den 1 juli 1940 angående statsförvärv av Hälsingborg—Hässleholms järnvägar m. fl. blivit inplacerad i lönegrad A 5 samt han avtalsenligt icke blivit tillförsäkrad s. k. parenteslön.

Häröver anförde Tengberg besvär hos kammarrätten. Han framhöll därvid bl. a., att han från statens järnvägar utöver lön tillförsäkrats ett personligt lönetillägg så avvägt, att hans sammanlagda löneförmåner därigenom bragts att motsvara den lön, som skolat tillkomma honom vid den enskilda järnvägen enligt där tillämpade grunder. Enligt Tengbergs förmenande vore detta lönetillägg att betrakta som »parenteslön». Att förbehåll härom icke influtit i bilaga C till avtalet angående statsförvärv av den enskilda järnvägen kunde bero på ett rent förbiseende.

Genom utslag den 13 mars 1947 fann *kammarrätten* ej skäl göra ändring i järnvägsstyrelsens beslut.

I förevarande sammanhang må erinras, att i ovannämnda avtal om statsförvärv av Hälsingborg—Hässleholms järnvägar — vilket avtal med den i bilaga C till avtalet intagna lönegradsplaceringen för personalen vid förenämnda enskilda järnväg godkänts av Kungl. Maj:t — under § 5 mom. 1 intogs ett generellt förbehåll om att i bilagan upptagna befattningshavare skulle äga övergå i statens järnvägars tjänst utan minskning av innehavda förmåner och utan minskning av den rätt till löneförhöjning efter viss tjänstetid, som enligt vid den enskilda järnvägen tillämpade grunder skulle ha tillkommit dem enligt vid tiden för övergången gällande avtal. I enlighet härmed inplacerades Tengberg i samband med övergången till statens järnvägar såsom banvakt i dåvarande lönegraden A 5 från och med den 1 januari 1941 i 7 löneklassen med en årsavlöning av 3 393 kronor 60 öre inklusive rörliga tilläggsförmåner, varjämte han med tillämpning av förenämnda avtalsklausul om skydd mot löneminskning tillerkändes ett personligt lönetillägg å 133 kronor 42 öre för år; hans sammanlagda förmåner uppbragtes på så sätt till 3 527 kronor 2 öre eller det belopp, som vid samma tidpunkt skolat tillkomma honom vid den enskilda järnvägen enligt där tillämpade grunder (42 procents dyrtidstillägg). Från och med den 1 juli 1943 utgjorde Tengbergs avlöning vid statens järnvägar, till följd av procentuell förhöjning av de rörliga tilläggsförmånerna, tillhoppa 3 734 kronor 40 öre för år; från samma tidpunkt utgick det personliga lönetillägget med 228 kronor 82 öre för år, vadan de sammanlagda förmånerna kommo att uppgå till 3 963 kronor 22 öre eller det belopp, som med tillämpning av då gällande grunder (62 procents dyrtidstillägg) skolat tillkomma honom vid den enskilda järnvägen. Sedan Tengberg den 1 januari 1944 uppflyttats i dåvarande 8 löneklassen, innebärande en höjning av hans ordinarie löne-

förmåner med 189 kronor för år, nedsattes det personliga lönetillägget med sistnämnda belopp, vadan detsamma i fortsättningen utgick med allenast (228: 82 — 189: — =) 39 kronor 82 öre för år. — Efter det Tengberg fr. o. m. den 1 juli 1946 uppflyttats i slutlöneklassen, har det personliga lönetillägget helt upphört att utgå.

Utskottet. I motionerna yrkas, att Tengberg vid avgång ur tjänst måtte erhålla pension enligt 15 löneklassen. Ett bifall till motionerna skulle innebära, att Tengberg tillförsäkrades pension enligt en högre löneklass än slutlöneklassen i den lönegrad hans ordinarie tjänst såsom banvakt tillhör. Nuvarande 15 löneklassen utgör nämligen slutlöneklassen i 12 lönegraden, under det att slutlöneklassen i Tengbergs till 9 lönegraden hänförliga banvaktsbefattning bär nummerbeteckningen 12. Det i motionerna väckta yrkandet anknyter närmast till den uppfattning, som av Tengberg framförts vid pensionsfrågans prövning besvärsvägen hos kammarrätten, nämligen att han vid övergången i statens järnvägars tjänst skulle ha tillförsäkrats s. k. parenteslön. Härmed förstås såsom förut nämnts personligt lönetillägg till sådant belopp, att de sammanlagda löneförmånerna komma att motsvara slutlönen i en högre lönegrad än den befattningshavaren tillhör. Denna form av lönetillägg är avsedd att komma till användning endast för det fall, att vederbörande vid övergången i statens järnvägars tjänst inplaceras i en befattning, i vilken slutlönen understiger den avlöning, som skolat tillkomma honom jämlikt före övergången gällande bestämmelser. Såsom ovan påvisats är detta icke fallet med Tengberg, i det att han efter uppnående av slutlöneklassen i innehavande befattning erhållit en avlöning överstigande den lön, inklusive förmansarvode, som skolat tillkomma honom vid den enskilda järnvägen enligt där tillämpade grunder.

I motionerna anföres som stöd för det väckta yrkandet ytterligare, att Tengberg under sin anställning vid Hälsingborg—Hässleholms järnvägar erlagt pensionsavgifter å det till honom därifrån utbetalda förmansarvodet. Utskottet vill i anledning härav allenast erinra, att Tengberg genom övergången i statens järnvägars tjänst kommit i en i pensionshänseende avsevärt gynnsammare ställning än om statsövertagandet icke ägt rum och Tengberg kvarstått vid den gamla pensionskassans förpliktelser.

Under återopande av det anförda och då Tengbergs pensionsfråga redan prövats av kammarrätten såsom slutlig besvärsinstans, hemställer utskottet,

att förevarande likalydande motioner I: 45 och II: 42 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 mars 1949.

På bankoutskottets vägnar:

AKE WIBERG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sundvik*, Leander, Lundqvist, Näs-
gård, Fahlander*, Petersson i Karlskrona, Mogård och Grym*;

från andra kammaren: herrar Wiberg, Andersson i Munkaljungby,
Fröderberg, Persson i Norrby, Nilsson i Landskrona, Schmidt, fru Humla
och herr Sköldin.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.